

Uppdrag och kvalitetskrav

Hem för viss annan haldygnsvård SoL

Korttidsplats Trygghetsplats Återhämtningsplats

Fastställt av socialnämnden
Framtagen av socialförvaltningen
Datum 2022-02-16
Ärendenr SON 2020/138
Version 3.0

Innehåll

Hem för viss annan heldygnsvård SoL

Korttidsplats	
Trygghetsplats	
Återhämningsplats	1
Inledning	4
Beskrivning av insatsen korttidsplats	4
Beskrivning av insatsen trygghetsplats	4
Beskrivning av insatsen återhämningsplats	5
Från beslut till verkställighet	5
Förändrade behov	6
Förhållningssätt	6
Dokumentation	6
Genomförandeplan	6
Kontaktpersonal	8
Socialt innehåll	8
Mat och måltider	8
Hälsa- och sjukvård	8
Samverkan och teamarbete	8
Fast vårdkontakt	9
Rehabilitering	9
Läkarmedverkan	9
Kognitiv svikt	9
Psykiska funktionsnedsättningar	9
Läkemedelshantering	11
Delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter	11
Mun- och tandhälsa	11
Nutrition	11
Urinblås- och tarmfunktion	11
Smärta	12
Hud och sår	12
Fallprevention	12
Vård i livets slutskede	12
Medicintekniska produkter	12
Övrigt	13
Säkerhet och krisberedskap	13
Larm	13
Nyckelhantering	13
Praktikanter, elever och studenter	13

Inledning

Tillsammans med ”Grundläggande uppdrag- och kvalitetskrav för utförare av socialtjänst” utgör detta dokument de kvalitetskrav som ställs på utförare av insatserna korttidsplats, trygghetsplats, återhämningsplats. Kvalitetskraven gäller för utförare i såväl Region Gotlands egen regi som för utförare i privat regi.

Beskrivning av insatsen korttidsplats

Korttidsplats är en tidsbegränsad och tillfällig vistelse utanför det ordinära boendet och skall alltid föregås av ett biståndsbeslut från myndighetsavdelningen. Insatsen korttidsplats riktar sig till personer som är i behov av vård och omsorg och/eller rehabilitering som inte kan tillgodoses i det ordinära boendet. Insatsen beviljas utifrån socialtjänstlagen och bygger på en samlad bedömning av den enskildes livssituation och behov. Insatsen är avgiftsbelagd och omfattas av högkostnadsskyddet. Resa till och från korttidsplats bekostas av den enskilde.

Målet med korttidsplats är i de allra flesta fall återgång till ordinära boendet och utgår från den enskildes behov så som:

- återhämtning och träning av vardagliga funktioner i syfte att kunna återgå till ordinärt boende
- vård och omsorg i livets slutskede
- vistelse under pågående bostadsanpassning- i de fall det är uteslutet att personen trots hjälpmedelsförskrivning kan återgå till bostaden i väntan på anpassning
- fördjupad utredning och ställningstagande till framtida boende- i de fall det är uteslutet att personen kan återgå till bostaden under utredningen

Målet kan också vara att ge anhöriga/närstående avlastning vid enstaka tillfällen eller fortlöpande och regelbundet, så kallad återkommande korttidsplats.

Verksamheten ska präglas av ett strukturerat teambaserat arbetssätt där man med hög kvalitet genom ett rehabiliterande och personcentrerat förhållningssätt tillgodoser individuella behov av vård och omsorg samt ger anhöriga möjligheter till avlastning i syfte att möjliggöra kvarboende.

En korttidsplats ska vara utrustad med följande:

- Säng
- Sängbord
- Fåtölj
- Låsbart förvaringsutrymme
- Låsbart skåp för förvaring av läkemedel

Beskrivning av insatsen trygghetsplats

Beslut om trygghetsplats föregås alltid av ett biståndsbeslut och avser insats till vuxna personer som är boende i ordinärt boende och som sammanbor och vårdas av anhörig/närstående samt för äldre och funktionshindrade våldsutsatta personer i akut behov av tillfälligt stöd och skydd. Behovet av trygghetsplats aktualiseras vardagar under kontorstid till myndighetsavdelningen, kvällar och helgdagar aktualiseras behovet till korttidsenheten i Visby.

Maximal tid för avlösning på trygghetsplats är 11 dagar per tillfälle, det vill säga 10 dygn. Beslut om trygghetsplats kan verkställas när som helst på dygnet. Tillgång till trygghetsplats är beroende av beläggningsgrad för korttidsplatser. På trygghetsplatsen får den enskilde stöd med sitt omvårdnadsbehov samtidigt som dennes anhörig/närstående får möjlighet till avlösning. I omvårdnadsbehov ingår att få stöd med hälso- och sjukvård samt de hjälpmedel som omsorgstagaren behöver. Insatsen ges med samma förutsättningar som gäller för en korttidsplats. Trygghetsplatsen är en avgiftsfri insats. Resa till och från trygghetsplats bekostas av den enskilde.

Beskrivning av insatsen återhämtningsplats

Beslut om återhämtningsplats föregås av ett biståndsbeslut och avser insats till personer med psykisk funktionsnedsättning enligt SoL. Den enskildes fysiska, psykiska och sociala behov av stöd utifrån biståndsbeslutet ska tillgodoses. Utförare av insatsen återhämtningsplats ska ge den enskilde förutsättningar till goda livsvillkor och att hantera sitt vardagsliv genom att aktivt arbeta för att upptäcka, stödja och utveckla den enskildes resurser. Behov av hjälpmedel som underlättar förutsättningar för självständighet i vardagssituationer som mathållning, hushållsarbete, planering, ekonomi och kommunikation ska särskilt uppmärksammas.

En återhämtningsplats kan vara för personer med boendestöd som inte kan flytta direkt hem efter sjukhusvistelse, en tillfällig plats i väntan på ett boende i en bostad med särskild service eller ett boende för avlösning till anhöriga. Återhämtningsplatsen kan också användas för att undvika att den enskilde blir inskriven i slutenvård.

Tiden för insatsen återhämtningsplats kan variera från en dag till sex månader. Målet med insatsen är att den enskilde så fort som möjligt ska flytta tillbaka till sitt ordinarie boende eller om behov föreligger till ett boende i bostad med särskild service enligt SoL. Ytterligare mål med insatsen kan vara att myndighetsavdelningens handläggare under placeringstiden ska utreda behovet, besluta om en lämplig insats samt att den enskilde ska vara färdigbehandlad och så pass frisk att denne kan medverka i utredningen.

Insatsen är avgiftsfri för den enskilde men kostnader för mat kan förekomma. Resa till och från återhämtningsplats ordnas och bekostas av den enskilde.

Krav på insatserna

Från beslut till verkställighet

Socialnämndens myndighetsavdelning utreder och fattar beslut om både trygghetsplats, återhämtningsplats och korttidsplats under kontorstid. Beslut om trygghetsplats utanför kontorstid fattas enligt gällande delegationsordning och lämnas därefter till myndighetsavdelningen för registrering av beslut och insatser i verksamhetssystemet.

Krav
Insatserna ska vara utformade så att de stärker den enskildes möjligheter att återfå och bibehålla funktion för att kunna leva ett så självständigt och oberoende liv som möjligt.
Insatsen korttidsplats ska verkställas i enlighet med beslut snarast, dock senast inom 24 timmar efter anvisad plats.
Insatsen trygghetsplats ska verkställas i enlighet med beslut, med omedelbar verkan.

Insatsen återhämtningsplats ska verkställas i enlighet med beslut, senast inom tre arbetsdagar.
Krav
I samband med inflyttning ska den enskilde få information med nödvändiga uppgifter som t ex rutiner, namn och telefonnummer till chef och sjuksköterska.
Den enskilde ska utifrån beslut och egna önskemål få sitt behov av vård och omsorg tillgodosett. Det kan bl.a. innebära hjälp och stöd för personlig omvårdnad, social stimulans och aktiviteter.
Verksamhetens personal ska vara behjälplig vid behov av ledsagning till läkare, tandläkare, hjälp med inköp och tvätt av kläder och liknande i de fall närstående/anhöriga eller gode män inte har möjlighet.

Förändrade behov

Krav
Utförare ska dokumentera i de fall den enskildes behov förändras.
Utförare ska omgående meddela beställare om den enskildes vård- och omsorgsbehov förändras och ställer krav på beslut med annan inriktning.
Utförare ska omgående meddela beställare om den enskilde skrivs in på sjukhus eller av annan anledning inte nyttjar korttidsplatsen/trygghetsplatsen/återhämtningsplatsen.

Förhållningssätt

Vården och omsorgen ska präglas av ett rehabiliterande och personcentrerat förhållningssätt där den enskildes funktioner och individuella behov tas tillvara i det dagliga livet.

Krav
Insatserna ska vara utformade så att den enskildes förmågor och resurser tas tillvara.
Utförare ska tillgodose den enskildes behov av vardagsrehabilitering med målet att bibehålla och höja funktionsnivå.

Dokumentation

Krav
Dokumentation enligt HSL och SoL skall ske i verksamhetssystem
I de fall personen kommer till en trygghetsplats utanför kontorstid skall dokumentation ske utanför systemet och registreras i efterhand
Muntligt samtycke för utbyte av information gällande den enskildes personuppgifter ska inhämtas av sjuksköterska vid hem för viss annan heldygnsvård SoL.

Genomförandeplan

Beskrivning av hur en genomförandeplan upprättas och vad den ska innehålla finns i ”Grundläggande uppdrag och kvalitetskrav för utförare av socialtjänst”.

Krav
Utförare ansvarar för att genomförandeplan påbörjas i samband med ankomst.
Vid återkommande korttidsplats ska genomförandeplan upprättas vid första tillfället och revideras vid behov.
Vid upprättande av genomförandeplan ska utförare samverka med anhöriga och närstående samt med annan vårdgivare om sådan finns.

Kontaktpersonal

Krav
Den enskilde ska erbjudas kontaktpersonal i samband med ankomst.
Utförare ska ha rutiner för kontaktpersonalens uppdrag och dessa ska vara kända hos samtlig personal
Den enskilde och anhöriga ska informeras om aktuell kontaktpersonal samt om möjligheterna att byta kontaktpersonal.

Socialt innehåll

Krav
Den enskildes önskemål och behov av socialt innehåll ska beaktas och dokumenteras i genomförandeplanen.
Utförare ska erbjuda olika möjligheter till aktiviteter, gemenskap och sysselsättning som kan utformas och tillgodoses i grupp.
Samverkan med andra aktörer kring socialt innehåll ska ske i syfte att främja sociala aktiviteter även efter insatsen upphör.

Mat och måltider

Krav
Utförare ska kunna erbjuda fullvärdig och individanpassad kost av god kvalitet med måltider jämt fördelade över dagen.
Måltidsmiljön ska stimulera lugna och trivsamma måltider.
Mat och måltider ska anpassas efter den enskildes behov och önskemål utifrån kulturell, etnisk och religiös bakgrund samt utifrån medicinska behov.
Den enskilde ska dygnet runt ha möjlighet att tillgodose sitt individuella behov av energi, näring och vätska i den form och på det sätt som passar individen bäst.
Utförare ska följa Region Gotlands måltidspolicy, <i>"Den goda måltiden, mat och måltidspolicy för Region Gotland"</i> .

Hälso- och sjukvård

Målet för hälso- och sjukvård är god hälsa och vård på lika villkor samt respekt för den enskildes självbestämmande och integritet. För ett optimalt omhändertagande är det viktigt att omvårdnadsinsatser och medicinska insatser samordnas för att kunna åstadkomma högsta kvalitet. Det krävs därför ett gott samarbete och tydlig ansvarsfördelning.

Samverkan och teamarbete

Krav
Vården ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med den enskilde.
Den enskilde har rätt att få information om sitt hälsotillstånd, om behandlingar och medicin som kan erbjudas.
Hälso- och sjukvårdsinsatser ska planeras, följas upp och utvärderas i teamsamverkan.

Fast vårdkontakt

Krav
Utförare ansvarar för att det finns en ansvarig sjuksköterska som utgör den fasta vårdkontakten.
För insatsen återhämtningsplats ska legitimerad sjuksköterska med vidareutbildning inom psykiatri finnas att tillgå dygnet runt alla dagar i veckan för utförande av kommunal hälso- och sjukvård.

Rehabilitering

Krav
Den enskilde ska i samband med ankomst erbjudas en rehabiliteringsbedömning av arbetsterapeut och fysioterapeut. Bedömning ska omfatta förmågan att i sin omgivning utföra förflyttning, personlig vård och aktiviteter.
En rehabiliteringsplan ska upprättas utifrån rehabiliteringsbedömningen och insatsens mål.
Hembesök ska göras i de fall det finns behov av bedömning i hemmet.
Arbetsterapeut och fysioterapeut ska handleda och ge omvårdnadspersonalen stöd i vardagsrehabilitering i syfte att uppnå målet med insatsen.

Läkarmedverkan

Socialnämnden har överenskommelse med hälso- och sjukvårdsnämnden om läkarmedverkan för insatser som inryms inom samlingsbegreppet hem för viss heldygnsvård enligt SoL.

Krav
Utförare ansvarar för att det finns rutiner för samverkan med läkare.
Utförare ansvarar för att den enskilde har en patientansvarig läkare enligt gällande rutiner.
Utförare ansvarar för att medicinska bedömningar görs i samråd med ansvarig läkare.
Utförare ansvarar för att rutiner finns för när kontakt med läkare ska initieras, och att dessa är väl kända av personal.
Utförare ska medverka till att läkemedelsgenomgångar genomförs.

Kognitiv svikt

Krav
Insatsernas utformning ska anpassas så att den stödjer igenkänning och orienterbarhet.
Personalen ska ha kunskaper och få fortlöpande kompetensutveckling inom området kognitiv svikt och psykisk ohälsa samt bemötande vid dessa tillstånd.
För personer med demenssjukdom som uppvisar BPSD-symtom och beviljats korttidsplats ska skattning av BPSD symtom ske och individuella omvårdnadsåtgärder planeras i vårdplan.

Psykiska funktionsnedsättningar

Krav
För insatsen återhämtningsplats ska personal ha utbildning inom områdena psykiska funktionsnedsättningar/beroendeproblematik och komplexa vårdbehov som kan innebära våldsproblematik, kontaktsvårigheter och avvikande beteendemönster.

Läkemedelshantering

Med läkemedelshantering avses enligt Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd, (HSLF-FS 2017:37) ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården. Den enskilde ska vara delaktig i sin läkemedelsbehandling så långt det är möjligt. När sjuksköterska tar över ansvaret ska behandlande läkare utfärda ett ansvarsövertagande för läkemedelshantering. Detta beslut ska sedan omprövas vid hemgång.

Krav
Lokala rutiner och instruktioner ska utformas utifrån de regler MAS fastställt.
Alternativ till farmakologisk behandling ska beaktas.
Den enskilde ska ha ett avskilt låst skåp för läkemedel i sitt rum.
Basläkemedel ska förvaras i ett låst utrymme (akutförråd) som endast legitimerad sjuksköterska har tillgång till.
Överblivna läkemedel ska kasseras.
Årlig kvalitetsgranskning av verksamhetens läkemedelshantering ska genomföras.

Delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter

Delegering av en hälso- och sjukvårdsuppgift får endast ske om det är förenligt med god och säker hälso- och sjukvård.

Krav
Delegeringar ska ske utifrån Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd, SOSFS 1997:14, om delegering av arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård och tandvård samt utifrån av MAS fastställd regel.

Mun- och tandhälsa

Den enskilde som har behov av vård och omsorg en stor del av dygnet omfattas av tandvårdsreformen om uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård. Uppsökande verksamhet innefattar munhälsobedömning, individuell rådgivning, utbildning och handledning till omvårdnadspersonalen om daglig munvård samt erbjudande om eventuell nödvändig tandvård.

Krav
Strukturerade riskbedömningar ska genomföras, åtgärdas och följas upp enligt gällande rutiner.
Underlag för tandvårdskort ska utfärdas när behov uppmärksammas.
Omvårdnadspersonalen ska årligen erhålla utbildning av tandhygienist.

Nutrition

Krav
Utförare ska säkerställa att strukturerade riskbedömningar genomförs, åtgärdsplan skapas och följas upp enligt gällande rutiner.
Vid behov ska logoped och/eller dietist konsulteras för att optimalt nutritionstillstånd ska kunna uppnås hos den enskilde.

Urinblås- och tarmfunktion

Krav
Den enskildes behov av att regelbundet besöka toaletten ska tillgodoses.
Den enskilde ska vid dysfunktion få individuellt utprovade hjälpmedel.
Förskrivare ska instruera den enskilde och omvårdnadspersonal i handhavandet av inkontinenshjälpmedel.

Smärta

Krav
Utförare ska säkerställa att smärta hos den enskilde förebyggs, identifieras, åtgärdas och följs upp.
Utförare ska använda validerade smärtskattningsinstrument.

Hud och sår

Krav
Utförare ska säkerställa att sår förebyggs, identifieras, riskbedöms, utreds, behandlas, utvärderas och följs upp samt att dokumentation sker.
Utförare ska säkerställa att arbete sker enligt basala hygienrutiner för att förebygga sårinfektioner.

Fallprevention

Krav
Utförare ska säkerställa att fall förebyggs genom att riskbedömningar görs, åtgärdsplan skapas och fallhändelser följs upp enligt gällande rutiner.
Boendemiljö ska vara anpassad så att fallolyckor förebyggs.

Vård i livets slutskede

Krav
Vården ska bedrivas utifrån ett palliativt förhållningssätt som syftar till att lindra lidande och främja livskvaliteten för den enskilde och dennes närstående.
Den enskilde ska ha tillgång till en god symtomlindring samt ha tillgång till hjälp med fysiska, psykiska, sociala och existentiella problem.
Utförare ska upprätta rutiner för den palliativa vården och dödsfall
Anhöriga och närstående ska erbjudas efterlevandesamtal.

Medicintekniska produkter

Medicintekniska produkter (MTP) ingår i utförarens hälso- och sjukvårdsansvar. De indelas i tre grupper, medicinteknisk utrustning, arbetstekniska hjälpmedel/verksamhetshjälpmedel och individuellt förskrivna hjälpmedel.

Krav
Utförare ska tillämpa Socialstyrelsens föreskrift, SOSFS 2008:1, om användning av medicintekniska hjälpmedel i verksamheten, såväl som <i>regelverk för hjälpmedel Region Gotland</i> och riktlinje för medicintekniska produkter.
Utförare ska säkerställa att produkter som används är godkända enligt gällande lagstiftning.
Utförare ska ha rutiner för säker användning av MTP.
Utförare ska utse ansvarig för MTP. Uppgifter och ansvar för MTP ska finnas väl dokumenterad och ingå i verksamhetens ledningssystem.
Utförare ska tillhandahålla och bekosta MTP, förutom i de fall då hälso- och sjukvårdsförvaltningen har kostnadsansvaret.
Förskrivare ska instruera och handleda omvårdnadspersonal i handhavandet av MTP.
Utförare ska ansvara för att det finns rutiner för anmälan av tillbud och olyckor med MTP.

Övrigt

Säkerhet och krisberedskap

Krav
Utförare ska ha rutiner för säkerhet och krisberedskap.
Utförare ska ha en beredskapsplan och rutiner för situationer med höga temperaturer över 27 grader.
Utförare ska säkerställa att det finns evakueringsplan vid behov av evakuering.
Utförare ska säkerställa att det finns utrymningsplan för händelse av brand och att samtliga i personalen känner till utrymningsplanen.

Larm

Krav
Utförare ska säkerställa trygghet för den enskilde genom att erbjuda trygghetslarm vid behov.

Nyckelhantering

Krav
Utförare ska säkerställa skriftliga rutiner för hantering av t.ex. nycklar/nyckelbricka till medicinskåp och värdeskåp.

Praktikanter, elever och studenter

Krav
Utförare ska ta emot praktikanter, elever och studenter på uppdrag av socialförvaltningen.